

7de vergadering

Dinsdag 19 november 1996

Aanvang 13.30 uur

Voorzitter: Tjeenk Willink

Tegenwoordig zijn 68 leden, te weten:

Baarda, Batenburg, De Beer, Van den Berg, Bierman, De Boer, Boorsma, Braks, Van den Broek-Laman Trip, Cohen, Dees, Van Dijk, Eversdijk, Gelderblom-Lankhout, Van Gennip, Ginjaar, Glastra van Loon, Glasz, Van Graafeiland, Grol-Overling, De Haze Winkelman, Heijmans, Heijne Makkreel, Hendriks, Hessing, Van Heukelum, Hirsch Ballin, Hofstede, Holdijk, Jaarsma, De Jager, Jurgens, Ketting, Korthals Altes, J. van Leeuwen, L.M. van Leeuwen, Linthorst, Lodewijks, Loudon, Luijten, Luimstra-Albeda, Lycklama à Nijeholt, Michiels van Kessenich-Hoogendam, Pit, Le Poole, Rensema, Rongen, Roscam Abbing-Bos, Schoondergang-Horikx, Schuurman, Schuyer, Staal, Steenkamp, Stoffelen, Talsma, Tjeenk Willink, Tuinstra, Varekamp, Ter Veld, Veling, Verbeek, Vrisekoop, Werner, Wiegel, De Wit, Wöltgens, Van de Zandschulp en Zwerver,

en de heren Kok, minister-president, minister van Algemene Zaken, Dijkstal, vice-minister-president, minister van Binnenlandse Zaken, mevrouw Sorgdrager, minister van Justitie, de heren Ritzen, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Zalm, minister van Financiën, mevrouw De Boer, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, mevrouw Jorritsma-Lebbink, minister van Verkeer en Waterstaat, de heren Van Aartsen, minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Melkert, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mevrouw Borst-Eilers, minister van Volksge-

zondheid, Welzijn en Sport, de heren Pronk, minister voor Ontwikkelings-samenwerking, Kohnstamm, staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, mevrouw Van de Vondervoort, staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, mevrouw Schmitz, staatssecretaris van Justitie, mevrouw Netelenbos, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, de heren Nuis, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Gmelich Meijling, staatssecretaris van Defensie, Tommel, staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, mevrouw Van Dok-van Weele, staatssecretaris van Economische Zaken, de heer De Grave, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en mevrouw Terpstra, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Postma, wegens ziekte, ook morgen;

Stevens, wegens bezigheden elders, ook morgen;

Zijlstra en Van Eekelen, wegens het bijwonen van een vergadering van de Noord-Atlantische Assemblee te Parijs, ook morgen.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Ook zijn ingekomen berichten van verhindering van:

de minister van Buitenlandse Zaken, wegens ziekte, ook morgen;

de minister van Defensie, wegens het bijwonen van een WEU-ministersconferentie te Oostende;

de minister van Economische Zaken, in verband met een bezoek aan Brazilië, ook morgen;

de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, in verband met zijn deelname aan de bijeenkomst in het kader van de IGC '96;

de minister en staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, in verband met heropening en stemmingen over hun begroting in de Tweede Kamer, na 15.00 uur;

de staatssecretaris van Financiën, in verband met de plenaire vergadering in de Tweede Kamer, van 15.15 uur tot 15.45 uur;

de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen de heer Nuis en de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, in verband met het bijwonen van de stemmingen in de Tweede Kamer;

de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken de heer Kohnstamm in verband met het vragenuur in de Tweede Kamer.

Ik deel aan de Kamer mee, dat ingekomen is de geannoteerde ontwerpagenda voor de JBZ-Raad op 28 en 29 november a.s. Op die agenda staan onder andere negen het Koninkrijk bindende besluiten. Teneinde het beraad over de agendapunten in de Kamer mogelijk te maken, heb ik daartoe het gebruikelijke signaal afgegeven, zodat de termijn van 15 dagen wordt

Voorzitter

gerespecteerd respectievelijk uitgerekt.

De ingekomen stukken staan op een lijst, die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het eind van deze vergadering.)

Aan de orde is de behandeling van de **verslagen van de commissie voor de Verzoekschriften** over:

- het adres van J.S. te U., met betrekking tot uitstel van betaling voor dan wel kwijtschelding van een belastingaanslag (gedrukt stuk Eerste Kamer, 1996-1997, nr. II);
- het adres van J.M. te L., met betrekking tot het handelen van de belastingdienst (gedrukt stuk Eerste Kamer, 1996-1997, nr. III);
- het adres van W.S. te D., met betrekking tot kwijtschelding van een belastingaanslag (gedrukt stuk Eerste Kamer, 1996-1997, nr. IV);
- het adres van C.K. te C., met betrekking tot kwijtschelding van een belastingaanslag (gedrukt stuk Eerste Kamer, 1996-1997, nr. V);
- het adres van I.Z. te Z., met betrekking tot kwijtschelding van een belastingschuld (gedrukt stuk Eerste Kamer, 1996-1997, nr. VI);
- het adres van I.I.P. te A., met betrekking tot kwijtschelding van belastingaanslagen (gedrukt stuk Eerste Kamer, 1996-1997, nr. VII);
- het adres van C.M.R. te U., met betrekking tot kwijtschelding van belastingaanslagen (gedrukt stuk Eerste Kamer, 1996-1997, nr. VIII);
- het adres van R.D. te H., met betrekking tot kwijtschelding van belastingaanslagen (gedrukt stuk Eerste Kamer, 1996-1997, nr. IX).

Overeenkomstig de voorstellen van de commissie voor de Verzoekschriften wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het ministerie van**

Binnenlandse Zaken (VII) voor het jaar 1995 (slotwet) (24851);

- **Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Gemeentefonds voor het jaar 1995 (slotwet) (24864);**

- **Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Provinciefonds voor het jaar 1995 (slotwet) (24865).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Ik stel aan de Kamer voor, de financiële verantwoording van het ministerie van Binnenlandse Zaken (24844, nr. 9), het Gemeentefonds (24844, nr. 23) en het Provinciefonds (24844, nr. 24) over het jaar 1995 voor kennisgeving aan te nemen en, voorzover het deze Kamer betreft, de minister van Binnenlandse Zaken decharge te verlenen voor het door hem gevoerde financiële beheer.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Mijn gelukwensen aan de minister van Binnenlandse Zaken.

Aan de orde zijn:

- **de algemene politieke beschouwingen over de rijksbegroting voor het jaar 1997 (25500).**

De beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Van Leeuwen** (CDA): Voorzitter! Ik heb geprobeerd even te tellen. Ik kom tot de conclusie dat minder dan de helft van de bewindslieden aanwezig is op dit moment. Dat komt op mij toch als teleurstellend over.

Het is voor de derde keer dat wij in dit huis in algemene beschouwingen aandacht besteden aan Troonrede en Miljoenennota, die door het kabinet-Kok werden geproduceerd. Allereerst wil ik de opmerking kwijt, dat mijn fractie erg gelukkig is met het feit dat ook dit jaar de Troonrede werd uitgesproken door Hare Majesteit de Koningin. Wij zijn uitermate tevreden met de constellatie in ons land, die wij typeren met de trefwoorden

“constitutionele monarchie” en “parlementaire democratie”. Wij willen niet meedoen aan het zaaien van twijfel rondom deze pijlers van de Nederlandse samenleving. Wij betreuren suggesties als zou de Troonrede maar beter uitgesproken kunnen worden door de minister-president, en wij waarschuwen dat het heel verkeerd zou zijn wanneer met name door politiek verantwoordelijken de discussie over het functioneren van onze monarchie zou worden losgemaakt. Ik wijs op enkele gebeurtenissen. Allereerst de mededeling van de minister van Buitenlandse Zaken, dat het met name de Koningin was die had aangedrongen op de opening van een ambassade in Jordanië. Ik vermeld vervolgens de merkwaardige publiciteit over de vertrekkende ambassadeur in Zuid-Afrika, over de mogelijke ambassadeursrol van de kroonprins voor het bedrijfsleven en over het decoratiestelsel. Dit zijn verkeerde ontwikkelingen. Naar de mening van mijn fractie zal iedereen met verantwoordelijkheid in de politiek erop moeten toezien, dat de grens van de koninklijke onschendbaarheid goed bewaakt blijft. In dit verband verwijs ik naar een van de democratiseringsvoorstellen die de jongerenorganisatie van D66 “De Jonge Democraten” kort geleden heeft gelanceerd. Zij stelt dat een referendum moet worden gehouden over de vraag of de monarchie vervangen moet worden door een republiek. Blijkens publicaties heeft staatssecretaris Kohnstamm afstand genomen van het voorstel van De Jonge Democraten. Wij zullen het op prijs stellen wanneer de minister-president namens zijn voltallige kabinet hier en nu wil verklaren dat men het voorstel volledig én ongenueanceerd afwijst.

De heer **Schuyer** (D66): Het is natuurlijk voor de kleinste regeringsfractie buitengewoon eervol dat de grootste oppositiepartij ook onze jongerenorganisatie zo serieus neemt. De heer Van Leeuwen weet dat wij als volwassen organisatie deze opmerkingen allang ter zijde hebben geschoven. Vindt de heer Van Leeuwen werkelijk dat opmerkingen van een jongerenorganisatie door de minister-president moeten worden geattaqueerd? Wat is eigenlijk het belang van jongerenorganisaties? Ik geef een voorbeeld. De jongerenorganisatie van het CDA